

Εις μνήμην της Καθηγήτριας Helene Massam

17 Δεκεμβρίου 2020

Με μεγάλη μας θλίψη σας ενημερώνουμε για την απώλεια της διεθνώς αναγνωρισμένης Καθηγήτριας Στατιστικής Helene Massam, η οποία απεβίωσε στις 22 Αυγούστου 2020 στην ηλικία των 71 ετών. Η Helene Massam ήταν Καθηγήτρια Στατιστικής στο Πανεπιστήμιο του York στο Toronto του Καναδά. Η συνεισφορά του ερευνητικού της έργου ήταν καθοριστική στη θεμελίωση της Μπευζιανής Μεθοδολογίας στην περιοχή των Στατιστικών Γραφικών Μοντέλων (*Bayesian Graphical Models*).

Το πραγματικό της όνομα ήταν Ελένη Καμπούρη και γεννήθηκε στις 10 Ιανουαρίου 1949 και μεγάλωσε στη Μασσαλία (Γαλλία) από Έλληνες γονείς. Σε ηλικία 20 ετών, και ενώ είχε ήδη γίνει δεκτή στην Ecole normale supérieure Fontenay-Saint-Cloud, ακολούθησε τον γεωγράφο Bryan Massam στο Μόντρεαλ του Καναδά. Εκεί σπούδασε Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο McGill (BSc '71; MSc '73; PhD '77).

Εκπόνησε την διδακτορική της διατριβή με τίτλο “*Mathematical Programming with Cones*” υπό την επίβλεψη του Sanjo Zlobec. Κατόπιν μετακόμισε στο Ontario, όπου εργάστηκε ως μεταδιδακτορική ερευνήτρια (1977–81), και Λέκτορας (1981–84) στο Πανεπιστήμιο του Toronto. Ανακάλυψε το ενδιαφέρον της για τη Στατιστική μετά από την συνεργασία της με τον Don

Fraser.

Το 1984 προσλήφθηκε ως Επίκουρη Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του York. Το 1988 εξελίχθηκε στη βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας, ενώ ανακηρύχθηκε Καθηγήτρια το 1996. Μέχρι το τέλος της ζωής της παρέμεινε στο Πανεπιστήμιο του York, με εξαίρεση την περίοδο 1997–2001 όπου υπηρέτησε με άδεια άνευ αποδοχών στο Πανεπιστήμιο της Virginia. Μέσω εκπαιδευτικών αδειών (*sabbaticals*) βρέθηκε σε Πανεπιστήμια της Γαλλίας, Ιταλίας και Τυνησίας.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής της στο Πανεπιστήμιο της Παβία (το 2008) γνωρίστηκε με τον Ιωάννη Ντζούφρα, Πρόεδρο του Τμήματος (και νέος ερευνητής τότε). Η έκπληξη του ήταν μεγάλη όταν του εκμυστηρεύτηκε ότι είναι Ελληνίδα και ότι μεγάλη της επιθυμία ήταν κάποια στιγμή στο μέλλον να διδάξει στην Ελλάδα.

Τον Απρίλιο του 2017 προσκλήθηκε από το Τμήμα Στατιστικής του ΟΠΑ για να δώσει ομιλία στη σειρά σεμιναρίων του Τμήματος. Η ομιλία της με τίτλο “*Existence of the maximum likelihood estimate in discrete graphical models*” κέντρισε το ενδιαφέρον των φοιτητών, ερευνητών και μελών ΔΕΠ του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ.

Τον επόμενο χρόνο, το Τμήμα Στατιστικής του ΟΠΑ προσκάλωσε ξανά την κα Massam για να δώσει ένα μάθημα βραχείας διάρκειας στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιου διδάκτορες στη «*Θεωρία Γραφικών Μοντέλων*». Τον Απρίλιο του 2018, η επιθυμία της να διδάξει σε Ελληνικό Πανεπιστήμιο έγινε πραγματικότητα καθώς επέστρεψε στο Τμήμα Στατιστικής του ΟΠΑ για να διδάξει για μία εβδομάδα, 3 ώρες την ημέρα. Η κα Μασσαμ παρέμενε ένθερμη Ελληνίδα και ήθελε να επανακτήσει δεσμούς με την Ελλάδα. Κατά την τελευταία της επίσκεψη στην Ελλάδα

έδειξε έντονο ενδιαφέρον να αγοράσει ένα σπίτι στην Αθήνα. Επι πλέον, είχε κανονίσει να επισκεφτεί ξανά την Ελλάδα και συγκεκριμένα στο συνέδριο του Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ που διεξήχθη σε συνεργασία με Ιταλικά Πανεπιστήμια στην Αίγινα τον Σεπτέμβριο 2019. Δυστυχώς η υγεία της δεν επέτρεψε να επιστρέψει ξανά στη χώρα μας και στο Πανεπιστήμιο μας.

Η καριέρα της ήταν γεμάτη και άκρως παραγωγική. Δημοσίευσε την δουλειά της επανειλημμένως σε κορυφαία περιοδικά Στατιστικής και κυρίως στο *Annals of Statistics*, στο *Biometrika* και στο *Bayesian Statistics*. Επέβλεψε 16 φοιτητές σε διδακτορικό επίπεδο σπουδών και καθοδήγησε 7 μεταδιδακτορικούς ερευνητές. Διετέλεσε μέλος της εκδοτικής ομάδας των διακεκριμένων περιοδικών Στατιστικής όπως το *Bayesian Analysis* (2004–09), *Journal of Multivariate Analysis* (2010–13), *The Annals of Statistics* (2015–19).

Εκ μέρους του Τμήματος Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας στους οικείους της.

Ιωάννης Ντζούφρας
Πρόεδρος Τμήματος Στατιστικής
Παναγιώτης Παπασταμούλης
Επικ. Καθηγητής